

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Petra Mikeše a Milana Podhrázkého v právní věci žalobkyně: **Inženýring dopravních staveb, a. s.**, se sídlem Branická 514/140, Praha 4, zastoupená Mgr. Vitem Plichtou, advokátem se sídlem Strossmayerovo náměstí 977/2, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 427/16, Praha 2, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím v neprovedení úkonů správního dozoru nad Ústavem oceňování majetku při Ekonomické fakultě Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava, jakož i nad jednotlivými znalci, kteří vypracovali posudek č. 328 - 2 / 2023 ze dne 20. 3. 2023, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2024, čj. 10 A 81/2024-53,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně se podnětem z 5. 5. 2023 obrátila na žalovaného s podezřením, že byl spáchán přestupek podle § 39 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (dále jen „zákon o znalcích“). Žalobkyně učinila tento podnět ve vztahu k činnosti Ústavu oceňování majetku při Ekonomické fakultě Vysoké školy báňské – Technická univerzita Ostrava (dále jen „znalecký ústav“). Tento podnět se týkal posudku vypracovaného znaleckým ústavem, který byl použit jako

důkaz ve sporu žalobkyně vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 9 pod sp. zn. 60 C 221/2022 (pozn. NSS: Jedná se o spor s Pražským dopravním podnikem ohledně inženýrských prací žalobkyně při stavbě linky D pražského metra. Spor se týká otázky, jaká částka žalobkyni za tyto práce náleží.). Žalovaný tento podnět odložil usnesením z 20. 3. 2024, neboť podnět neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku ani předání věci. Žalovaný konstatoval, že v průběhu soudního řízení, ve kterém byl posudek použit, nemůže zahájit výše popsaná přestupková řízení, neboť hodnocení důkazů je úkolem obvodního soudu. Žalobkyně následně podala podnět ministroví žalovaného, který jí přípisem z 3. 7. 2024 sdělil, že neshledal důvody pro přijetí opatření proti nečinnosti či k zahájení přezkumného řízení. Žalobkyně poté podala zásahovou žalobu k Městskému soudu v Praze, kterou se domáhala, aby městský soud žalovanému zakázal pokračovat v porušování jejích práv, resp. aby žalovanému přikázal provést úkony správního dohledu nad znaleckým ústavem. Městský soud žalobu v záhlaví uvedeným usnesením odmítl. Kromě této žaloby podala žalobkyně proti postupu žalovaného i ústavní stížnost. Tu Ústavní soud odmítl svým usnesením z 6. 9. 2024, sp. zn. IV. ÚS 2463/24, pro její nepřipustnost. Dle Ústavního soudu by se totiž tímto sporem měl nejprve zabývat městský soud, jestliže žalobkyně podala žalobu již k němu.

[2] Městský soud v záhlaví uvedeném usnesení úvodem připomněl, že v nyní projednávaném sporu se žalobkyně brání proti zásahu, který jí měl být způsoben faktickou nečinností žalovaného. Podmínky, které v takovém případě musí být splněny k tomu, aby městský soud mohl takovou žalobu aprobovat, stanovil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve svém rozsudku z 26. 3. 2021, čj. 6 As 108/2019-39, č. 4178/2021 Sb. NSS (dále jen „rozsudek *Žaves*“). Městský soud v tomto ohledu shledal, že žaloba byla podána včas, neboť napadené jednání žalovaného stále trvá, a je i přípustná, neboť žalobkyně vyčerpala prostředky ochrany podle § 42 a § 80 správního řádu.

[3] Městský soud se proto dále zaměřil na to, zda žalobkyně splnila i podmínku aktivní procesní legitimace. Městský soud předeslal, že ačkoliv se rozsudek *Žaves* primárně zabýval zahájením správního řízení z moci úřední, tak jeho závěry lze aplikovat na tento spor i přesto, že nyní o správní řízení nejde. Žalobkyně se totiž domáhá zahájení faktického dohledu nad činností znaleckého ústavu ve smyslu § 35 odst. 2 zákona o znalcích (pozn. NSS: Městský soud v bodě 53 nyní napadeného usnesení vysvětlil, že správní dohled je zahrnut pod pojem správní dozor. Městský soud proto dále ve svém usnesení užíval pojem dohled. Také Nejvyšší správní soud pracoval pro účely tohoto rozsudku s pojmem dohled, neboť tento pojem je užit i v § 35 zákona o znalcích. V řízení o kasační stížnosti přitom již mezi stranami není sporu o tom, zda by žalovaný měl vykonávat dohled či dozor.). Rozsudek *Žaves* stanoví obecné podmínky ochrany proti tzv. jiné nečinnosti, která zasahuje do veřejných subjektivních práv daného žalobce, což je dle městského soudu podstatou i nyní projednávané věci. Z toho však také vyplývá, že ke vzniku aktivní procesní legitimace je třeba, aby daný žalobce byl skutečně dotčen na svých subjektivních právech. Pouhé dotčení veřejného zájmu na řádném výkonu znalecké činnosti tedy, dle městského soudu, ke vzniku legitimace nepostačuje.

[4] (Ne)zahájení dohledu se přitom, dle městského soudu, týká pouze dotčeného znalce. Jen vůči němu totiž bude tento dohled vykonáván a jen vůči němu pak může dojít k následnému uložení nápravných opatření či výtek, ke vzniku přestupkové odpovědnosti

pokračování

či k zániku jeho znaleckého oprávnění. Nezahájení dohledu se tedy, dle městského soudu, nijak nedotýká práv žalobkyně, stejně jako se jí nedotýká přijetí následných výše popsanych důsledků, které nijak nepovedou k přehodnocení či zneplatnění sporného posudku. V tomto ohledu rozsudek *Žaves* zdůrazňuje, že poškozený se nemůže domáhat zahájení přestupkového řízení vůči podezřelému z přestupku, neboť pouze podezřelý může napadnout výrok o vině či trestu. To, dle městského soudu, neplatí pouze pro přestupky, ale také pro disciplinární sankce, jakými je udělení výtky, či pro zrušení oprávnění. Také v nich jde totiž primárně o vztah mezi státem a posuzovaným znalcem.

[5] Žalobkyně přitom, dle městského soudu, má možnosti, jak se proti namítaným vadám posudku bránit. V tomto ohledu odkázal městský soud na ustanovení § 127 a § 132 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, dle kterých soudy nemohou závěry znaleckého rozsudku bez dalšího přebírat, ale v případě pochybností by je měly ověřovat. Soudy přitom mají řadu povinností při hodnocení znaleckých posudků či odbornosti znalce. Znalci tak může být uloženo, aby svůj posudek vysvětlil či doplnil či vypracoval nový, případně může být ustanoven nový znalec, aby vypracoval revizní posudek. Ostatně sama žalobkyně uvedla, že v rámci řízení u obvodního soudu předložila další dva znalecké posudky, čímž uplatnila procesní postup pro hodnocení a případnou revizi sporného posudku. Městský soud tedy uzavřel, že žalobkyně nebyla dotčena na svých právech ve smyslu § 82 s. ř. s., resp. čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[6] Proti tomuto usnesení městského soudu podala žalobkyně (dále „stěžovatelka“) kasační stížnost. Stěžovatelka úvodem zrekapitulovala předchozí procesní průběh i mediální zájem o tuto kauzu. Dle stěžovatelky došlo postupem žalovaného k zásahu do jejího práva na spravedlivý proces, neboť (ne)provedení dohledu nad znaleckým ústavem má vliv na postup obvodního soudu. V návaznosti na dohled by přitom nemuselo dojít pouze k zahájení řízení o přestupku, ale také k zahájení řízení podle § 14 odst. 1 písm. e) zákona o znalcích, které by vedlo ke zrušení znaleckého oprávnění. Toto řízení není přestupkovým řízením (stěžovatelka cituje z DÖRFL, Luboš a kol. Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 143). Vzhledem ke složitosti nyní vedeného civilního sporu může vzniknout potřeba, aby byl sporný posudek doplněn či vysvětlen. Pokud by ale žalovaný shledal, že znalecký ústav vypracoval sporný posudek mimo rozsah svého oprávnění, pak by se na tento posudek nehledělo jako na znalecký posudek, ale jako na listinný důkaz. To by pak mělo vliv na uplatnitelnost různých námitek či protidůkazů v civilním řízení, a tedy by to mělo vliv na i právní postavení stěžovatelky.

[7] Postoj žalovaného je navíc v rozporu s jeho právním stanoviskem, dle kterého žalovaný doporučuje, aby v případě kolize se soudním řízením byly námitky o porušení jiných povinností (nepodjatost, nedostatek znaleckého oprávnění) podrobeny meritornímu prošetření (VISINGER, R.: Poznatky z dohledové činnosti, recentní rozhodovací praxe. Přednáška v rámci kulatého stolu orgánů státní správy znalecké činnosti, Justiční akademie Kroměříž, 26.-27. 9. 2018). Měl by to být tedy žalovaný, nikoliv soudy, kdo by měl posuzovat případné porušení zákona o znalcích. Zpracovatel nyní sporného posudku nebyl nestranný (stěžovatelka cituje výroky zpracovatele z médií) a překročil své zaměření na

oceňování pohledávek, kdy předmětem sporného posudku žádná pohledávka nebyla. Tento posudek také neobsahuje náležitosti podle § 28 zákona o znalcích.

[8] Stěžovatelka si je vědoma závěrů rozsudku *Žaves*. Stěžovatelka však neusiluje o zahájení přestupkového řízení, nýbrž o zamezení toho, aby byl obvodní soud vázán sporným posudkem. Stěžovatelka také chrání společnost před praktikami znaleckého ústavu. Navzdory formalistickým požadavkům rozsudku *Žaves* by však soudy neměly, jakožto garanti spravedlnosti, nadále tolerovat liknavý přístup žalovaného k dohledu nad soudními znalci, jestliže žalovaný navíc nereflexuje dlouhodobé připomínky ombudsmana (stěžovatelka cituje ze zprávy veřejného ochránce práv z 18. 5. 2020, sp. zn. 3715/VOP/DK). Stěžovatelka tedy Nejvyšší správní soud žádá, aby přehodnotil svoji dosavadní rozhodovací praxi. Nyní posuzovaný spor je přitom pouze jedním z příkladů nečinnosti správních orgánů při dohledu nad soudními znalci, jejichž činnost může naplňovat znaky trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku (stěžovatelka zmiňuje trestní oznámení vůči znaleckému ústavu od Transparency International). Také žalovaný a městský soud tedy měli v nyní projednávané věci učinit podnět orgánům činným v trestním řízení.

Vyjádření žalobce

[9] Žalovaný se ve svém vyjádření ztotožňuje s posouzením městského soudu. K obdobným závěrům, k jakým městský soud dospěl v nyní napadeném usnesení, dospěl také v usnesení z 28. 8. 2024, čj. 18 A 54/2024-34 (pozn. NSS: kasační stížnost proti tomuto usnesení městského soudu zamítl Nejvyšší správní soud rozsudkem z 14. 3. 2025, čj. 4 As 194/2024-69). Stěžovatelka se proti spornému posudku měla bránit v rámci civilního řízení. Žalovaný se dále odkázal na rozsudek NSS z 30. 4. 2024, čj. 9 As 252/2023-51, č. 4605/2024 Sb. NSS, který se týká souběhu přestupkového a soudního řízení. Zatímco v žalobě hovořila stěžovatelka o nutnosti zahájit přestupkové řízení, tak v kasační stížnosti již hovoří o řízení, v rámci něž by mohlo dojít ke zrušení znaleckého oprávnění. Městský soud vysvětlil, proč nemůže dojít k zásahu do subjektivních práv stěžovatelky. Napadené usnesení je v souladu s komentářovou literaturou či judikaturou Nejvyššího soudu, která se týká hodnocení znaleckých posudků. Ze zprávy ombudsmana, na kterou odkazuje stěžovatelka, vyplývá, že soudy se s námitkou překročení znaleckého oprávnění běžně zabývají.

Replika stěžovatelky

[10] Stěžovatelka úvodem upozornila na to, že vedoucí odboru žalovaného, jenž se zabývá právě dohledem nad soudními znalci, vystupuje jako host na akcích, které pořádá znalecký ústav. Je tedy zjevné propojení mezi tímto vedoucím, který byl prvním řečníkem na jedné z konferencí (jež proběhla v období okolo vydání napadeného usnesení městského soudu) a mezi jedním ze znalců, který pracuje ve znaleckém ústavu. Vzhledem k neochotě žalovaného, aby se zabýval pochybeními znaleckého ústavu, je zjevná systémová podjatost žalovaného. Pakliže se znalecký ústav dopustil plagiátorství, kdy na selhání tohoto ústavu upozornila i Transparency International, tak je nečinnost žalovaného závažnější. Pokud by bylo zahájeno stěžovatelkou požadované řízení, pak by uplatnila svá procesní práva a namítala podjatost konkrétních úředních osob či systémovou podjatost.

pokračování

[11] Jde-li o rozsudek *Žaves*, tak stěžovatelka má za to, že právní základ tehdy posuzovaného sporu se liší od toho nyní projednávaného. Ačkoliv se rozsudek *Žaves* zabýval možným zahájením přestupkového řízení, tak se opomněl zabývat také jinými faktickými postupy, které jsou stanoveny ve zvláštních zákonech. I tyto faktické postupy se přitom mohou dotýkat veřejných subjektivních práv daného žalobce. Závěry rozsudku *Žaves* tak vedou k tomu, že nečinnost žalovaného při dohledu nad soudními znalci je nepostižitelná. Vzhledem k neudržitelnosti této situace by tak Nejvyšší správní soud měl závěry rozsudku *Žaves* přehodnotit a postoupit tuto věc svému rozšířenému senátu. Žalovaný se musí zabývat všemi možnými porušeními zákona o znalcích, nikoliv jen těmi porušeními, kterými se chce zabývat na základě své diskrece.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Nejvyšší správní soud úvodem připomíná, že faktická nečinnost správního orgánu, proti které se lze bránit zásahovou žalobou, musí zasahovat do veřejného subjektivního práva daného žalobce. Ve vztahu k přestupkovému řízení to znamená, že „*poškozený (...) se nemůže domáhat zahájení přestupkového řízení proti podezřelému z přestupku, neboť poškozený či jiné osoby odlišné od obviněného nemohou napadat výrok správního rozhodnutí týkající se viny či sankce, včetně výroku o zastavení řízení o přestupku. Posouzení viny a případné uložení sankce v rámci správního trestání se totiž odehrává výlučně ve vztahu státu a obviněného. Třetí osoba (...) nemá subjektivní právo domáhat se zahájení řízení o správním deliktu s jiným subjektem nebo požadovat uznání jeho viny*“ (bod 61 napadeného usnesení, v němž městský soud parafrázoval bod 84 rozsudku *Žaves*). Městský soud následně vysvětlil, že výše uvedené platí také pro disciplinární sankci v podobě uložení výtky podle § 37 zákona o znalcích či pro zrušení znaleckého oprávnění, byť tato jiná opatření nejsou zcela totéž co sankce za přestupky. Městský soud tak nespороval „nepřestupkový“ charakter zrušení oprávnění podle § 14 odst. e) zákona o znalcích, který se stěžovatelka snaží vysvětlit v bodech 21 až 23 kasační stížnosti.

[14] Nejvyšší správní soud se v tomto ohledu musí nejprve vyjádřit ke konstatování žalovaného, který ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že zatímco v žalobě stěžovatelka usilovala o zahájení přestupkového řízení, tak nyní v kasační stížnosti usiluje o zrušení znaleckého oprávnění. Dle Nejvyššího správního soudu platí, že stěžovatelka v žalobě skutečně předeštlá několik argumentů, které se týkají zásady oficiality (bod 39 a násl. žaloby). Tato zásada se přitom vztahuje jak k zahájení přestupkového řízení, tak se do určité míry může vztahovat i k zahájení řízení o zrušení znaleckého oprávnění (být tato řízení ale nejsou totožná – viz bod [15] tohoto rozsudku). Ačkoliv z žaloby jednoznačně nevyplývá, zda stěžovatelka tedy chce (bod 45 žaloby) či nechce (bod 35 žaloby) zahájit přestupkové řízení, a v kasační stížnosti naopak klade důraz na zrušení znaleckého oprávnění (bod 19 a násl. kasační stížnosti), tak v žalobě i kasační stížnosti stěžovatelka konstantně usiluje o zahájení správního dohledu a následné zahájení řízení, v němž by žalovaný nějakým způsobem postihl znalecký ústav. Navzdory této nedůslednosti stěžovatelky proto Nejvyšší správní soud neshledal, že by se podstata tohoto okruhu kasačních námitek zjevně mýjela s podstatou daného okruhu žalobních tvrzení. Městský soud se pak při svém posouzení vypořádal jak s přestupkovými sankcemi, tak i se zrušením znaleckého oprávnění. Nejvyšší

správní soud proto také neshledal, že by se tato část kasační argumentace zjevně mýjela s posouzením městského soudu.

[15] Nejvyšší správní soud nicméně na tomto místě upozorňuje, že vztah přestupkového řízení a řízení o zrušení znaleckého oprávnění je značně komplikovaný. Porušení znaleckých povinností lze totiž stíhat jak v přestupkovém řízení, dojde-li k naplnění konkrétní skutkové podstaty, tak ale i v řízení o zrušení znaleckého oprávnění, poruší-li znalec své povinnosti závažným způsobem. Předmět obou těchto řízení se tedy může překrývat, a vzhledem k nesystematičnosti zákona o znalcích tak nemusí být zcela zřejmé, jaké z těchto řízení je třeba v dané situaci zahájit. Zákon o znalcích se přitom výslovně nevyjadřuje k tomu, zda lze na řízení o zrušení znaleckého oprávnění aplikovat některé zásady, které jsou typické pro přestupková řízení (k podrobnostem odkazuje soud na komentář k zákonu o znalcích zmíněný v bodě [6] tohoto rozsudku, str. 142 a 143, body 12 a 13). Obecně ale platí, že zrušení znaleckého oprávnění se nepovažuje za přestupkovou sankci.

[16] Stěžovatelka i městský soud se tedy shodují v závěru, že zrušení znaleckého oprávnění není sankcí, která by se udělovala v rámci přestupkového řízení. Shodují se také v tom, že stěžovatelka usiluje o zahájení správního dohledu, nikoliv o zahájení správního řízení. Neshodují se ale v tom, zda ze stejných důvodů, kvůli kterým rozsudek *Žaves* vyloučil svoji aplikaci na přestupková řízení (bod [13] tohoto rozsudku), lze či nelze nařídit i zahájení správního dohledu nad znaleckým ústavem, a tím se případně domoci správního potrestání či zániku práva vykonávat znaleckou činnost. Zatímco městský soud má za to, že (ne)zahájení správního dohledu se nemůže dotknout subjektivních práv stěžovatelky, tak stěžovatelka má za to, že tento dohled se dotýká jejích práv, neboť ovlivní průběh dokazování v civilním řízení.

[17] Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem v tom, že (ne)zahájení správního dohledu se nemůže dotknout subjektivních práv stěžovatelky. V tomto ohledu odkazuje Nejvyšší správní soud na bod 60 napadeného usnesení, kde městský soud vysvětlil, že proces dohledu nad znalcem se může týkat pouze právní sféry tohoto znalce. K obdobnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud také ve srovnatelných situacích, kdy se zabýval podněty k zahájení disciplinárního řízení v rámci České lékařské komory či České komory architektů (rozsudek NSS z 23. 8. 2022, čj. 5 As 209/2021-23, bod 17 a tam odkazovaná judikatura). Také v tehdy projednávaných případech soud shledal, že (ne)zahájení disciplinárního řízení se týká práv a povinností daného člena komory, neboť právě tento člen bude v takovém řízení posuzován. Netýká se však právní sféry osoby, jež podala podnět k zahájení takového řízení. Jestliže tedy soud v obdobných případech shledal, že tehdejší stěžovatelé nemohli být dotčeni (ne)zahájením disciplinárního řízení, tak tím spíše nemůže být nynější stěžovatelka dotčena (ne)zahájením správního dohledu, tedy méně formalizovaným postupem správního orgánu.

[18] Pokud jde o zrušení znaleckého oprávnění, tedy o potenciální následek správního dohledu, tak tím se městský soud zabýval v bodě 61 napadeného usnesení. Zde vysvětlil, že omezení, která v tomto ohledu platí pro přestupková řízení, jsou aplikovatelná také na zrušení znaleckého oprávnění. Dle městského soudu jde totiž o vztah pouze žalovaného a daného znalce, v němž se postihuje jen daný znalec [jde tedy o obdobný důvod jako v otázce

pokračování

(ne)zahájení správního dohledu]. Pokud jde o sporný znalecký posudek, tak s ním by se, dle městského soudu, měly vypořádat civilní soudy, přičemž stěžovatelka má řadu možností, jak se proti tomuto posudku bránit právě v civilním řízení (bod 64 až 68 napadeného usnesení). Případné zrušení znaleckého oprávnění přitom, dle městského soudu, nebude mít vliv na formální existenci sporného posudku.

[19] K tomuto vysvětlení městského soudu se stěžovatelka v kasační stížnosti konkrétně nevyjádřila. Stěžovatelka naopak namítá, že zrušení znaleckého oprávnění se dotkne i její právní sféry, neboť po zrušení znaleckého oprávnění bude sporný posudek v civilním řízení považován za „standardní“ listinný důkaz. Nejvyšší správní soud má nicméně za to, že tato kasační argumentace neobstojí a naopak dává zapravdu městskému soudu. Jednak platí, že § 35 odst. 2 zákona o znalcích opravňuje žalovaného, aby *při posuzování věcné správnosti znaleckého posudku orgán dohledu kontroloval zejména, zda znalec při zpracování posudku postupoval s odbornou péčí, včetně toho, zda je posudek v souladu s obecně uznávanými postupy a standardy daného oboru a odvětví*. Žalovaný tedy smí posoudit věcnou správnost daného posudku. Z tohoto ustanovení však nevyplývá, že by žalovaný směl učinit revizní znalecký posudek či přezkoumávaný posudek dokonce zrušit. Shledá-li žalovaný pochybení v činnosti znalce, tak mu zákon o znalcích umožňuje pouze udělit pokutu (jde-li o přestupek - § 39 a násl. tohoto zákona), zrušit či případně pozastavit znalecké oprávnění (§ 13 a 14 tohoto zákona) anebo udělit výtku (§ 37 tohoto zákona). Možnost zrušení znaleckého posudku zákon o znalcích nezakotvuje. V tomto ohledu je třeba připomenout zásadu, že správní orgán smí činit pouze to, co mu zákon činit umožňuje (rozsudek NSS z 17. 2. 2015, čj. 7 Azs 13/2015-28, č. 3215/2015 Sb. NSS). Stěžovatelka sice namítá, že po zrušení znaleckého oprávnění získá sporný posudek formu standardního listinného důkazu. Toto konstatování však neopřela o žádné zákonné ustanovení či judikaturu např. civilních soudů. Nejvyšší správní soud tedy nesouhlasí s tím, že by se případné zrušení znaleckého oprávnění, na které stěžovatelka klade v kasační stížnosti důraz, dotýkalo také jejich veřejných subjektivních práv.

[20] Dále platí, že Nejvyšší správní soud nemůže předjímat, jak civilní soudy naloží s pochybnostmi o správnosti nyní sporného posudku a o rozsahu oprávnění znaleckého ústavu. Dle § 127 odst. 2 o. s. ř. však platí, že *je-li pochybnost o správnosti posudku nebo je-li posudek nejasný nebo neúplný, je nutno požádat znalce o vysvětlení. Kdyby to nevedlo k výsledku, soud nechá znalecký posudek přezkoumat jiným znalcem*. Případné pochybnosti tedy lze vyřešit v rámci civilního řízení. Ostatně na toto ustanovení odkázala sama stěžovatelka v bodě 25 kasační stížnosti, resp. stěžovatelka nesporně závěr městského soudu, že pravidla civilního řízení umožňují brojit proti znaleckým posudkům. Tato pravidla navíc do určité míry zavazují civilní soudy k tomu, aby zhodnotily náležitosti daného znaleckého posudku (bod 65 napadeného usnesení městského soudu). Ve zbytku proto Nejvyšší správní soud odkazuje na body 64 až 68 napadeného usnesení, kde městský soud velmi precizně popsal judikaturu Nejvyššího soudu či komentářovou literaturu, která se týká právě přezkumu znaleckých posudků. Právě civilní řízení tedy nabízí prostor k tomu, aby stěžovatelka upozornila na vady sporného znaleckého posudku, které popisuje v bodě 32 kasační stížnosti.

[21] Ačkoliv tedy Nejvyšší správní soud nepomíjí, že smyslem dohledu žalovaného nad soudními znalci zprostředkovaně může být i ochrana účastníků soudních či jiných řízení před nekvalitními či neobjektivními znaleckými posudky (obdobně také komentář k zákonu

o znalcích zmíněný v bodě [6] tohoto rozsudku, str. 308, bod 7), tak ve vztahu k stěžovatelce platí, že 1) nyní projednávaný spor se nedotýká jejích veřejných subjektivních práv a 2) právní řád jí poskytuje jiné prostředky ochrany než zásahovou žalobu.

[22] K obdobnému závěru, k jakému dospěl v nyní projednávané věci, dospěl Nejvyšší správní soud také v rozsudku čj. 4 As 194/2024-69, na který upozornil žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti. Ačkoliv se tehdy projednávaný spor týkal znaleckých posudků uplatněných ve správním řízení, nikoliv v civilním řízení, tak i v něm dospěl soud ke stejnému závěru, tj. že tehdejší stěžovatel mohl brojit proti sporným posudkům ve správním řízení. Právě správní řízení by totiž vyústilo v rozhodnutí, které by se dotýkalo práv tehdejšího stěžovatele. To je srovnatelné východisko také s nyní projednávaným sporem, kdy právní sféra stěžovatelky bude dotčena rozhodnutími civilních soudů. Naopak, co se týče přestupků podle zákona o znalcích, tak i tehdy soud vyloučil, že by se dotýkaly práv tehdejšího stěžovatele (body 20 a 21 odkazovaného rozsudku).

[23] Stěžovatelka dále namítá, že usnesení žalovaného a v něm uvedené závěry jsou v rozporu jak se stanoviskem žalovaného z roku 2018, tak i se stanoviskem ombudsmana z 18. 5. 2020. Dle Nejvyššího správního soudu se jedná o námitky, jimiž stěžovatelka věcně sporuje právní posouzení ze strany žalovaného. Nejvyšší správní soud nicméně připomíná, že pokud městský soud žalobu odmítl, tak se městský soud již nemohl zabývat žalobou i věcně (bod 71 nyní napadeného usnesení; obdobně také rozsudek NSS z 6. 12. 2022, čj. 7 As 292/2022-18, bod 15). V rámci kasační stížnosti pak lze přípustně namítat pouze nezákonnost takového usnesení městského soudu (§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.), tedy ani Nejvyšší správní soud se již nemůže zabývat věcí samou (rozsudek NSS z 6. 9. 2024, čj. 7 As 25/2024-24, bod 10). Jak Nejvyšší správní soud uvedl ve svém rozsudku z 20. 7. 2023, čj. 8 As 28/2023-61, který se obdobně jako nyní projednávaný spor týkal otázky (ne)zahájení přestupkového řízení, „zodpovězení těchto věcných otázek by bylo na místě v případě, že by bylo např. přezkoumáváno rozhodnutí, které bylo v přestupkovém řízení vydáno či zasahoval-li by postup žalovaného skutečně do právní sféry stěžovatele a krajský soud by přistoupil k jeho meritornímu přezkumu“ (bod 18 citovaného rozsudku). Nejvyšší správní soud se tedy nezabýval tím, zda žalovaný rozhodl v souladu s výše uvedenými stanovisky, neboť tím by soud již posuzoval věc samotnou. Obdobně je třeba nahlížet i na námitku systémové podjatosti žalovaného, kterou stěžovatelka vznesla v replice. V rámci posuzování věci samé by totiž soud zkoumal i zákonnost postupu žalovaného, což ale, jak soud vysvětlil výše, učinit nemůže (rozsudek NSS z 29. 8. 2024, čj. 1 As 213/2023-44, bod 13).

[24] Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že stěžovatelka vznesla tyto námitky proto, aby soud postoupil tuto věc svému rozšířenému senátu a aby překonal závěry rozsudku *Žaves*. Stěžovatelka v tomto ohledu chápe údajnou nečinnost a podjatost žalovaného jako specifické skutkové okolnosti, kvůli kterým by se rozsudek *Žaves* neměl nyní aplikovat. Soud ale naopak zdůrazňuje, že omezení vyjádřené v bodě 84 rozsudku *Žaves* (bod [13] tohoto rozsudku) vyplývá již ze samotné podstaty správního soudnictví, které dle § 2 s. ř. s. poskytuje ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob. Rozšířený senát pak v bodě 84 rozsudku *Žaves* pouze navázal na toto základní pravidlo správně-soudního přezkumu a uvedl konkrétní příklad, v němž se toto pravidlo projevuje. Pokud by tedy soud měl přistoupit na argumentaci stěžovatelky, tak by musel nejenom překonat rozsudek *Žaves*,

pokračování

ale rovněž by musel překonat základní podstatu správního soudnictví. Jak ale soud vysvětlil výše, v nyní projednávané věci nemohou být veřejná subjektivní práva stěžovatelky dotčena.

[25] Nejvyšší správní soud na tomto místě připomíná, že žalovaný odmítl zahájit správní dohled proto, neboť v době vydání jeho usnesení ještě nebylo posuzované civilní řízení pravomocně skončeno. Při změně skutkových okolností tak nelze vyloučit, že žalovaný posoudí tuto otázku jinak (soud nicméně upozorňuje, že se v tomto rozsudku nezabýval otázkou, zda je probíhající soudní řízení překážkou pro to, aby žalovaný mohl zahájit správní dohled nad sporným znalcem). Soud také připomíná, že tímto rozsudkem neznemožnil stěžovatelce, aby se proti spornému posudku bránila v rámci civilního řízení či případně trestního řízení. Pokud jde o trestněprávní kroky, tak Nejvyšší správní soud, stejně jako městský soud, nepřezkoumával sporný posudek věcně. Nemohl se proto zabývat tím, zda je tento posudek či postup znaleckého ústavu důvodem pro podání trestního oznámení.

IV. Závěr a náklady řízení

[26] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední soudního řádu správního).

[27] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 soudního řádu správního. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch. Žalovanému, kterému by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. května 2025

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu